



## HÅLOGALAND LAGMANNSRETT

### DOM

---

**Avsagt:** 21.09.2023

**Saksnr.:** 23-089920ASD-HALO

**Dommere:**

Lagdommer  
Lagdommer  
Ekstraordinær  
lagdommer

Erik Eldjarn  
Geir Ludvigsen  
Kari Mjølhus

---

Ankende part

Rana kommune  
v/Ordføreren

Advokat Ane-Kristin  
Arnes Bustnesli  
Advokat Marianne  
Grønningsæter Bachke

Ankemothpart

Gjensidige Forsikring ASA

Advokat Vibeke  
Stiansen

Saken gjelder krav om regress for forsikringsutbetaling som følge av tingsskade.

Sakens bakgrunn:

Erik Wehrmann (Wehrmann) kjøpte eiendommen Petter Grubbens gate 5 i Mo i Rana sammen med sin daværende ektefelle i 1995. Eiendommen ligger sentralt i Mo i Rana rett øst for byens sentrum. Boligen på eiendommen ble bygget i 1957 og hadde et boareal på om lag 215 m<sup>2</sup>. Boligen ble renovert tidlig på 1990-tallet ved at vegger ble etterisolert, inngangsdører, vinduer og kjøkkeninnredning ble byttet ut. Det ble også bygget et nytt tilbygg med inngangsparti og garasje. I 2015 ble avløpsrørene til eiendommen byttet ut.

Etter samlivsbrudd med påfølgende økonomisk oppgjør ble Wehrmann i 2005 eneeier av eiendommen. Han bodde i boligen fram til 2012. Han flyttet da til Skonseng, og boligen ble leid ut fra 2012 til boligen ble skadet av brann den 23. desember 2018. Fra 2015 leide han ut boligen til Rana kommune, som benyttet den til utleiebolig for flykninger.

På tidspunktet for skade fremleide Rana kommune ut boligen til en flyktningfamilie fra Somalia, som besto av en mor på 34 år med åtte barn i alderen 1-13 år. Rana kommune betalte 14 461 kroner i husleie per måned i husleie til Wehrmann på skadetidspunktet.

Boligen begynte å brenne 23. desember 2018. Brannvesen og politi rykket ut, og brannvesenet slokket brannen. Boligen ble skadet av åpen ild, røyk, sot, og vann etter slokningen. Partene er uenige om skadeomfanget. Boligen var forsikret i Gjensidige skadeforsikring ASA (Gjensidige) og skaden ble meldt inn samme kveld.

Politiet opprettet straffesak i anledning brannen, hvor flyktningfamiliens mor ble anmeldt. Politiet gjennomførte åstedsundersøkelse 11. januar 2019. I rapport fra åstedsundersøkelsen av 1. februar 2019 konkluderes det med at arnestedet var oppe på platetopp på komfyr i kjøkkenet og at brannårsaken var at det som følge av at kokeplater har blitt stående på etter matlaging har tatt fyr oppe på komfyren. Straffesaken mot mistenkte ble henlagt etter bevisets stilling.

I Helgelandskrafts rapport av 7. februar 2019 konkluderes det med at tre komfyrplater etter all sannsynlighet har vært påslått, og at høyre keramikkplate bak etter all sannsynlighet stod på full effekt (1200W), hvilket gir en overflatetemperatur på 400-450C.

I januar 2019 ble boligen undersøkt av Svein Arne Nørsteng, tekniker ansatt i Gjensidige. I internt avsetningsnotat ble boligen vurdert som totalskadet. Gjensidige og forsikringstaker ble på det grunnlag enige om oppføring av ny bolig på eiendommen under forsikringen.

Ved brev 11. mars 2019 gjorde Gjensidige Rana kommune oppmerksom på at de ville holde Rana kommune ansvarlig for kostnader til utbedring av skader.

Eksisterende bolig ble revet andre halvdel av 2019, kontrakt om ny bolig ble inngått 30. april 2020 med Wehrmann som byggherre og selskapet Tre og Betong AS som totalentreprenør. Bolig ble deretter bygget, og ferdigattest forelå 25. mai 2021.

Totale kostnader og tap knyttet til skaden kom på 8 340 745 kroner. Dette ble dekket av Gjensidige i henhold til forsikringsavtalen. Gjensidige fremmet 6. oktober 2021 regresskrav mot Rana kommune på det samme beløp. Regresskravet ble avslått av kommunen og det ble deretter tatt ut stevning for Helgeland tingrett.

Helgeland tingrett avsa 21. april 2023 dom med slik domsslutning:

1. Rana kommune dømmes til å betale kr. 7.240.745,- i erstatning til Gjensidige Forsikring ASA.  
I tillegg kommer forsinkelsesrenter fastsatt i lov fra 06.11.21 til betaling skjer.
2. Gjensidige Forsikring ASA tilkjennes sakens kostnader med kr. 96.641,-.

Tingretten kom til at det forelå adgang til regress, men avkortet enkelte tapsposter som følge av standardheving, sparte brensels- og vedlikeholdsutgifter samt forlenget levetid for enkelte bygningskomponenter.

Rana kommune anket dommen til Hålogaland lagmannsrett. Anken forstås å gjelde tingrettens rettsanvendelse og bevisbedømmelse. Gjensidige har tatt til motmæle. Ankeforhandling ble holdt i Tromsø 5.-6. september 2023. Vitneførsel og dokumentasjon fremgår av rettsboken.

Rana kommune har i korte trekk anført:

Det er et ulovfestet prinsipp at den som har dekket en annens forpliktelse normalt og som utgangspunkt har et regresskrav i behold. Skadeerstatningsloven § 4-3 jf. § 4-2 første ledd bokstav b regulerer forholdet. Bestemmelsen omfatter husleieforhold og etter bestemmelsen må kommunen anses som ansvarlig skadevolder. Kommunevirksomhet anses som «dermed likestilt virksomhet», jf. § 4-2 første ledd bokstav b.

Skaden er imidlertid ikke voldt i kommunens virksomhet og Gjensidiges regressadgang er derfor avskåret. Kommunens virksomhet stopper ved tildelingen av boligen, og virksomhetsbegrepet kan ikke strekkes inn i den private sfære. Kommunen har ingen kontroll, tilsyn eller overvåkning i boligene. Matlaging på fritiden i egen bolig er derfor ikke del av kommunens virksomhet. De hensyn som ligger bak en generell regressadgang i yrkes- og ervervsvirksomhet gjør seg ikke gjeldende i foreliggende sak.

Lovens ordlyd og forarbeider gir støtte for en slik forståelse. Ved vedtakelsen av bestemmelsene ble det lagt betydelig vekt på å kanalisere ansvaret til tingsskadeforsikringen, se Ot.prp. nr. 75 (1983-84) kapittel 2.3. Det gjør også rettspraksis, se LG-2020-145502. HR-2018-577-A gjaldt en annen problemstilling enn foreliggende sak. Dommen har derfor ikke overføringsverdi til foreliggende sak.

At kommunens virksomhet innenfor andre områder, som vann- og avløp, rekker lengre er uten betydning. Rt-2014-656 med flere er dermed ikke relevante. I disse sakene er skadene åpenbart voldt i kommunens virksomhet.

Tolkningsresultatet underbygges av hensyn som pulveriseringshensynet og det forhold at kommunen ikke kan forsikre seg mot eller på annen måte begrense et slikt ansvar. Kommunen har også indirekte betalt forsikring igjennom husleien. Den argumentasjon som er gitt i Ot.prp. nr. 48 (1965-66) side 62 femte avsnitt har betydelig overføringsverdi.

Subsidiært anføres å kun foreligge ansvarsgrunnlag for direkte tap, jf. husleieloven § 5-8 første jf. andre ledd, ikke for skyldansvar jf. femte jf. andre ledd.

Atter subsidiært foreligger ikke årsakssammenheng mellom brannen og alle Gjensidiges kostnader. Dokumentasjonen er sparsom og kommunen har ikke kunnet ettergå Gjensidiges muntlige beskrivelser av skadeomfang. Boligen var kun delskadet. Kun kjøkken var totalskadet. Øvrige bygningsdeler var delvis skadet. Garasje, grunnmur, bærende konstruksjoner og innkjørsel var intakt.

Kravet fra Gjensidige gjenspeiler ikke Wehrmanns økonomiske tap. Boligen kunne vært reparert i stedet for revet og gjenoppbygget. Også dekningskjøp kunne stilt Wehrmann skadesløs. Eventuelt må det gjøres fratrukk for standardheving og økt levetid. Endelig må et erstatningskrav lempes i medhold av skadeerstatningsloven § 5-2.

Det er nedlagt slik påstand:

1. Rana kommune frifinnes.
2. Rana kommune tilkjennes sakskostnader for tingrett og lagmannsrett.

Gjensidige Forsikring ASA har i korte trekk anført:

Gjensidige har krav på regress hos Rana kommune for den fulle utbetaling under forsikringen. Partene er enige om de rettslige utgangspunkter knyttet til regress, men ikke om skadeerstatningsloven § 4-2 jf. § 4-3 avskjærer regressadgangen. Rana kommune er ansvarlig skadevolder jf. husleieloven § 5-8 første og femte jf. andre ledd.

Videre er kommunens fremleie av boligen likestilt virksomhet etter skadeerstatningsloven § 4-2 første ledd bokstav b. Avgjørende er hva slags virksomhet skaden er voldt i, ikke hvilken aktivitet som volder skade, se særlig HR-2018-577 avsnitt 72. Det er dermed ikke spørsmål om aktiviteten i seg selv er ansvarsløsende, dette håndteres igjennom ansvarsgrunnlaget. Avgjørende er at kommunen er et subjekt som driver en omfattende virksomhet som også omfatter fremleie.

Tilsvarende formulering finnes i foreldelsesloven § 9 andre ledd bokstav a. Det er ingen referanse til begrensninger. Lovgiver har forutsatt at uttrykket dermed likestilt virksomhet skal markere et vidt anvendelsesområde, som også omfatter ideelle organisasjoners virksomhet rettet mot kunder, klienter og andre tilgodesette. Også organisasjoner med ideelt formål omfattes.

Videre vises det til at annen kommunal virksomhet omfattes, jf. Rt-2014-656, Rt-2011-1304 og Rt-2007-431. Disse gjaldt håndtering av det kommunale ledningsnett som på samme måte som å bosette flyktninger er del av kommunens servicevirksomhet uten økonomisk formål. Ulik regressadgang for ulike deler av den kommunale virksomhet vil bli uhåndterlig og uforutsigbart.

Gulating lagmannsretts avgjørelse, LG-2020-145502, kan ikke tas til inntekt for et annet resultat. Saken er ulik fra denne idet det ligger innenfor kommunens virksomhet å drive utleie av boliger til flyktninger, men det lå utenfor bemanningsselskapets virksomhet å bosette ansatte.

Det foreligger ansvarsgrunnlag for Rana kommune i medhold av både husleieloven § 5-1 og § 5-8 femte jf. andre ledd. Skyldansvar foreligger idet brannen oppstod ved uaktsomhet, noe politiets etterforskning viser.

Gjensidige trer inn i Wehrmanns krav mot kommunen. Skadelidte skal stilles som om skaden ikke har skjedd. Dette innebærer at Gjensidige under erstatningsretten har krav på dekning av alle kostnader under forsikringen. Etter bevisførslene må det legges til grunn at boligen var totalskadet. Ved totalskade skal gjenanskaffelsesverdien erstattes, og dette skjer som regel ved nybygg. Idet det ikke finnes boliger som stiller skadelidte som om skaden ikke fant sted, er det ikke grunnlag for å utmåle erstatning til kostnad ved dekningskjøp. Det nye huset tilsvarer det som brant. Det er heller ikke grunnlag for fradrag for annet enn reduserte brensel- og vedlikeholdsutgifter. Fordeler ved bedre planløsning eller tidsmessige byggematerialer kan ikke danne grunnlag for fradrag. Dermed er det heller ikke grunnlag for å gjøre fradrag for standardheving, og fradrag for forlenget levetid må benyttes med forsiktighet. Tingretten har utmålt et uriktig og for stort fradrag, men av prosessøkonomiske grunner er det ikke anket over dette.

Det er nedlagt slik påstand:

1. Anken forkastes.
2. Gjensidige Forsikring ASA tilkjennes sakskostnader.

**Lagmannsretten bemerker:**

***Hvorvidt Gjensidige har adgang til regress***

Lagmannsretten finner grunn til først å redegjøre for enkelte sider knyttet til leieforholdet i denne saken. Rana kommune har inngått leieavtaler med ulike private aktører for leie av bolig til bruk for bosetting av flyktninger, så også med Wehrmann. Avtalene har blitt inngått før det er klart hvem som kom til å bebo boligene og når de kommer. Boligene står dermed tomme i en periode før de bebos. Når kommunen har blitt tildelt flyktninger, sørger kommunen for å tildele disse egnet bolig, og det inngås fremleieavtale mellom kommunen og den aktuelle flyktning. Leiesum i fremleieforholdet har vært identisk med leiesum kommunen har betalt til utleier.

Videre er det slik at flyktninger som har fått opphold i Norge har rett og plikt til å gjennomføre introduksjonsprogram. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har det faglige ansvaret for programmet og vertskommunen har ansvar for gjennomføring i den enkelte kommune. Introduksjonsprogrammet holdes på egnet sted, men etter det opplyste gjennomføres ingen deler i familiens hjem. Det er ingen opplysninger om at familien i denne saken har hatt behov for eller vedtak om bistand eller ytelser som skulle ytes i familiens hjem. Det er videre ingen opplysninger om at familien hadde redusert boevne. Endelig er det for lagmannsretten utvilsomt at brannen oppstod som følge av handlingene til noen av medlemmene av familien som bebodde boligen.

Med dette som faktisk bakgrunn går lagmannsretten over til å vurdere hvorvidt det er adgang til regress. Gjensidige har krevd regress hos Rana kommune i medhold av skadeerstatningsloven § 4-2 jf. § 4-3. Etter § 4-3 kan et forsikringsselskap tre inn i en skadelidts krav etter § 4-2 og kreve regress hos ansvarlig skadevolder, dersom selskapet har betalt erstatning til skadelidte under forsikring for tingskade. Det er ikke omtvistet at Gjensidige har utbetalt erstatning til skadelidte Wehrmann under en tingskadeforsikring. Partene er videre enige om at husleieloven § 5-8 første jf. andre ledd gir Wehrmann et erstatningskrav mot Rana kommune for direkte tap. Avgjørende for om Gjensidige har regressadgang er dermed om vilkårene for å rette kravet mot Rana kommune etter skadeerstatningsloven § 4-2 er oppfylt. Bestemmelsens første ledd lyder:

- «1. I det omfanget det er på det rene at en skade kan kreves dekket av forsikring for tingskade eller annen formuesskade, kan den skadelidte bare gjøre gjeldende sitt erstatningskrav mot den ansvarlige skadevolder dersom skaden er voldt:
- a. ved forsett eller grov uaktsomhet av den ansvarlige selv, eller

b. i hans yrke, ervervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet.»

Partene er enige om at bokstav a, samt alternativet «i hans yrke» i bokstav b ikke er aktuelt. Partene er videre enige om at Rana kommunes aktivitet knyttet til å sørge for utleieboliger til asylsøkere omfattes av uttrykket «ervervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet». Partene er også enige om at husleieloven § 5-8 første jf. andre ledd medfører at kommunen må anses som ansvarlig skadevolder etter skadeerstatningsloven § 4-2 første ledd. Endelig er partene, under henvisning til Ot.prp. nr. 75 (1983-84) side 18, enige om at skadeerstatningsloven § 4-2 omfatter kontraktsforhold som i denne saken, husleieavtaler.

Rana kommune har imidlertid gjort gjeldende at bestemmelsen oppstiller et krav om årsakssammenheng mellom den skadevoldende handlingen og deres virksomhet, og at dette for denne saken innebærer at skaden – brannskade etter overoppheting av kokeplater – ikke er voldt i Rana kommunes ervervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet. Gjensidige er uenig i at det kan oppstilles et slikt vilkår.

Spørsmålet for lagmannsretten er dermed om uttrykket dermed likestilt virksomhet omfatter situasjoner som den foreliggende, hvor kommunens rolle har vært å bidra til å sørge for bosted for flyktninger, eller om den stopper når boligen er tildelt.

I likhet med partene tar lagmannsretten utgangspunkt i prinsippet om at den som har dekket en annens forpliktelse normalt og som utgangspunkt har et regresskrav mot skadevolder, og at dette innebærer at det er avskjæring av regress som krever hjemmel, se for eksempel Rt-1997-1029. Det er imidlertid usikkert hvor langt dette utgangspunktet rekker i denne type tilfeller, hvor skadelidte har forsikringsdekning for skaden. Av forarbeidene til skadeerstatningsloven § 4-2, Ot.prp. nr. 60 (1980-81) del I kapittel 2.4 fremgår at siktemålet var å begrense regressretten sterkt der det forelå forsikringsytelser for blant annet tingskade. Dette kommer også til uttrykk i § 4-2 første ledd hvorefter regresskrav «bare» kan gjøres gjeldende i nærmere angitte tilfeller. Til bildet kommer imidlertid også at uttrykket «ervervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet» var forutsatt å dekke et meget betydelig område, se Ot.prp. nr. 60 (1980-81) side 42.

Lovens ordlyd kan i noen grad tas til inntekt for en saklig begrensning av rekkevidden av subjektets ansvar. Særlig preposisjonen «i» kan underbygge en slik forståelse, altså slik at det kun er adgang til regress for skadevoldende handlinger *i* yrke, *i* ervervsvirksomhet, eller *i* derved likestilt virksomhet.

Problemstillingen er ikke uttrykkelig tatt stilling til i lovens forarbeider eller rettspraksis. Dette kan ha en side til at spørsmålet normalt sett er uproblematisk å ta stilling til fordi skaden er voldt av ansvarssubjektets ansatte under utøvelse av dette subjektets aktivitet. For de skadevoldende handlinger som omfattes av bestemmelsens bokstav a er koblingen absolutt.

Etter lagmannsrettens oppfatning taler lovhistorikken for å bygge på en forutsetning om en slik begrensning som kommunen anfører. Tidligere var regressadgangen regulert i forsikringsavtaleloven § 25. Bestemmelsens første ledd andre punktum lød:

«Har tredjemann voldt skaden ved en uaktsomhet som ikke er grov, eller hviler hans ansvar utelukkende på bestemmelsene i lov om skadeserstatning i visse forhold kapittel 2 (Det offentliges og andre arbeidsgiveres ansvar m. v.), kan retten, når skaden ikke er voldt under utøvelse av næring eller bedrift, nedsette hans ansvar overfor selskapet eller helt la det bortfalle.»

Tidligere var det altså slik at erstatningsansvaret ikke kunne lempes når skaden var voldt under utøvelse av næring eller bedrift. Etter lagmannsrettens oppfatning forutsatte lovgiver med dette en sammenheng mellom ansvarssubjektet og den skadevoldende handling. Etter lagmannsrettens oppfatning kan også Rt-1960-111 på side 113 nest siste avsnitt andre punktum tas til inntekt for en slik slutning. Det samme gjør henvisningen til skadeerstatningsloven kapittel 2, hvor arbeidsgivers ansvar etter § 2-1, ikke rekker lengre enn de skader arbeidstaker har voldt under «utføring av arbeid eller verv for arbeidsgiveren».

At en begrensning med hensyn til hvor langt ansvaret kunne strekkes var forutsatt videreført i skadeerstatningsloven § 4-2 underbygges av at det i NOU 1977:33 kapittel 3.3.3.1 fjerde siste avsnitt ble tatt utgangspunkt i vilkåret «under utøvelse av» når utvalget foreslo en mer omfattende regressadgang for risikofylt virksomhet. I samme retning trekker uttalelse i Ot.prp. nr. 60 (1980-81) side 18 andre avsnitt femte punktum, hvor det fremgår at: «Ansvaret kan imidlertid ikke lempes etter denne bestemmelsen når skaden er voldt «under utøvelse av næring eller bedrift»». Så langt lagmannsretten kan se, er det ikke uttalelser i nevnte forarbeider eller i Ot.prp. nr. 75 (1983-84) som kan tas til inntekt for et ønske om at en slik begrensning ikke skulle gjelde.

Til støtte for sitt syn har Gjensidige vist til HR-2018-577-A, særlig avsnitt 72 siste punktum. Etter en omfattende gjennomgang av lovhistorikken og forarbeidene knyttet til skadeerstatningsloven § 4-2 første ledd bokstav b uttaler Høyesterett:

«Etter ordlyden og forarbeidene er det virksomhetens art som er avgjørende, ikke hvilken aktivitet den skadevoldende handling springer ut av.»

Isolert sett kan formuleringen tas til inntekt for Gjensidiges syn om at ansvaret er ubegrenset så lenge sammenslutningen omfattes av begrepet virksomhetens art. Problemstillingen for Høyesterett avvek imidlertid fra spørsmålet i denne saken. For Høyesterett var spørsmålet om et trossamfunn falt inn under uttrykket «erhvervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet». Problemstillingen var dermed om trossamfunnet var et



subjekt som var omfattet av bestemmelsen. Verken av partenes anførsler eller Høyesteretts argumentasjon, synes det som problemstillingen i foreliggende sak var tema.

Lagmannsretten oppfatter at Høyesterett med uttalelsen understreker at det ved vurderingen av om et organ eller sammenslutning anses å drive ervervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet, er virksomhetens art som er avgjørende. Støtte for en slik tolkning finnes i Høyesteretts videre vurdering av trossamfunnet, hvor det i avsnitt 79 følgende blant annet fokuseres på stiftelsens aktivitetsnivå, økonomi, størrelse og grad av profesjonalitet. Lagmannsretten finner på dette grunnlag å legge begrenset vekt på Høyesteretts uttalelse ved avgjørelsen av nærværende problemstilling.

Liknende formulering som i skadeerstatningsloven § 4-2 er benyttet andre steder i lovgivningen, blant annet foreldelsesloven § 9 andre ledd bokstav a. Også forarbeidene til denne bestemmelsen kan tas til inntekt for et krav om sammenheng mellom subjektets aktivitet og den skadevoldende handlingen, se for eksempel Ot.prp. nr. 46 (1987-88) side 17. Idet denne bestemmelsen i foreldelsesloven bygger på så vidt andre hensyn enn skadeerstatningsloven tillegges dette begrenset vekt.

Ved den nærmere grensedragnings knyttet til rekkevidden av bestemmelsen har Høyesterett i flere dommer vist til reelle hensyn. Dette særlig ved avgjørelsen av om en sammenslutning omfattes av bestemmelsens anvendelsesområde. I HR-2018-577-A avsnitt 82 uttrykkes dette slik:

«Endelig legger jeg noe vekt på at regressadgang her vil medføre at tapet blir liggende på den siden det bør – hos den part som har voldt skaden og som hadde mulighet for å sikre seg mot at den oppstod. I denne sammenheng nevner jeg også at en slik virksomhet som stiftelsen her, har gode muligheter for å dekke sin risiko gjennom forsikring.»

At slike hensyn er av betydning forankres i lovens forarbeider hvor det ved vurderingen av grensedragningen for regressadgangen også ble pekt på slike generelle erstatningsrettslige hensyn, se NOU 1977:33 side 23 følgende. Etter lagmannsrettens oppfatning er denne type hensyn relevante også ved vurderingen av om den skadevoldende handling er skjedd innenfor den virksomhet som kommunen etter bestemmelsen må svare for.

Videre er det lagmannsrettens oppfatning at disse hensyn taler mot at kommunen skal være ansvarlig. Prevensjonshensynet ville vært relevant i en sak mot fremleietakeren, men ikke mot kommunen. Dette idet kommunen ikke har hatt mulighet til å tegne forsikring for en slik risiko, og heller ikke kunne forhindre den skadevoldende handlingen. Etter husleieloven § 5-6, som i fremleieforhold må anses å gjelde på samme måte mellom leietaker og fremleietaker som mellom utleier og leietaker i leieforhold, har kommunen i begrenset grad hatt rettmessig adgang til leieobjektet. Kommunen har heller ikke hatt annen hjemmel for eller anledning til å følge opp familien i deres hjem. Det er ingenting

som indikerer at familien hadde redusert boevne eller at kommunen av noen annen grunn skulle pålegges et ansvar knyttet til familiens private gjøremål. Kommunen har heller ikke instruksjonsmyndighet ovenfor familien. Dette til forskjell fra ovenfor deres egne ansatte ved utførelse av arbeid for kommunen. Kommunen har dermed ikke kunnet forhindre skaden. Dette innebærer også at argumentet knyttet til hvilken side tapet bør ligge på ikke er treffende da det ikke er kommunen som har forårsaket skaden.

Lagmannsretten legger også vekt på at leietaker igjennom husleien indirekte har betalt for boligforsikringen. Etter husleieloven § 3-1 jf. § 1-2 er det svært begrenset adgang til å kreve utgifter dekket i tillegg til husleien, se NOU 1993:4 side 122 fjerde siste avsnitt. De utgifter utleier pådrar til forvaltning eller drift av leieobjektet, så som forsikringspremie, må dermed innkalkuleres i husleien, se Christian Fr. Wyller, Husleieloven. Lovkommentar, § 3-1. Leien, Juridika. Videre ble det for lagmannsretten fremholdt at slitasjen på utleieobjekter er høyere enn dersom eier selv bebor en bolig, noe som også har en side til at forsikringspremien for boligforsikring i alminnelighet er høyere ved utleie enn dersom eier selv bor der.

Enn videre legges det vekt på at det er stor variasjon i det offentlige virksomhet. Dette gjelder særlig for kommuner med et bredt spekter av oppgaver både knyttet til myndighetsutøvelse, servicevirksomhet og aktivitet av sivilrettslig karakter. Selv om kommuner som organ klart nok faller inn under uttrykket «erhvervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet» er det ikke grunnlag for å strekke det så langt at det foreligger regressadgang i alle situasjoner hvor det offentlige har hatt en rolle, liten eller stor. Denne saken representerer etter lagmannsrettens oppfatning et eksempel på en situasjon hvor det offentlige har hatt svært begrenset rolle; Ingen kommunalt ansatte har hatt eller var forutsatt å ha noe ansvar knyttet til familiens private gjøremål. Det kan vanskelig tenkes en situasjon hvor en kommune, til tross for formell binding til saken, har hatt mindre mulighet til å påvirke eller forhindre den skadevoldende hendelsen. Lagmannsretten noterer også at Gulating lagmannsretts dom, LG-2020-145502, bygger på samme type sontring om at skade som følge av private gjøremål som matlaging, utført på fritiden, ligger utenfor det ansvar som rammes av skadeerstatningsloven § 4-2 første ledd bokstav b.

Lagmannsretten kan ikke se at avgjørelser om kommuners objektive ansvar for skader i privatboliger som følge av følge av fremmedlegemer i det kommunale avløpsnett, for eksempel Rt-2014-656, Rt-2011-1304 og Rt-2007-431, belyser problemstillingen i denne saken. I alle disse avgjørelsene var skaden skjedd i kommunens virksomhet knyttet til vannforsyning og ledningsnett. Slik virksomhet er av en helt annen karakter enn i nærværende sak.

Gjensidige har anført at problemstillingen i denne saken håndteres av ansvarsgrunnlaget. Så langt lagmannsretten forstår bygger anførselen på at ansvarsgrunnlaget er avgjørende for om aktiviteten er ansvarsutløsende, og at den skadevoldende aktivitetens art derfor er

uten betydning for skadeerstatningsloven § 4-2. Lagmannsretten er ikke enig i at bestemmelsen kan forstås slik. Uttrykket ansvarlig skadevolder forutsetter at det foreligger et ansvarsgrunnlag. Bestemmelsens alternativer i bokstav a og b representerer begrensninger i adgangen til å fremme et krav mot skadevolder selv om ansvarsgrunnlag foreligger. Dersom det var slik Gjensidige argumenterer for ville det ikke vært rom for vilkårene som bokstav a og b oppstiller, og bestemmelsen kunne i stedet vært formulert slik at det alltid var grunnlag for regress mot ansvarlig skadevolder.

Endelig kan lagmannsretten ikke se at argumentet om at det vil være uhåndterlig med en regel som innebærer at regressadgangen vil være ulik for ulike deler av kommunens virksomhet, kan lede til et annet resultat.

Lagmannsretten er på denne bakgrunn kommet til at skadeerstatningsloven § 4-2 første ledd bokstav b er til hinder for at Gjensidige kan kreve regress hos Rana kommune i denne saken.

### ***Konklusjon og sakskostnader***

Resultatet blir at Rana kommune frifinnes.

Rana kommune har vunnet saken og har krav på erstatning for sine sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 første jf. andre ledd. Lagmannsretten har vurdert, men ikke funnet at det foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig å fritta Gjensidige helt eller delvis fra å betale sakskostnader, jf. unntaket i tvisteloven § 20-2 tredje ledd første punktum.

Advokat Bache har levert sakskostnadsoppgave på vegne av Rana kommune og partshjelper på totalt 461 405 kroner, herunder krav om dekning av advokatsalær med 399 181 kroner, og øvrig er kostnad til reise og opphold i anledning ankeforhandling med 44 224 kroner, samt sakkyndig vitne med 18 000 kroner. Beløpet er uten merverdiavgift. I tillegg kommer rettsgebyr på 33 561 kroner. I medhold av tvisteloven § 20-1 vurderes partens og partshjelperens sakskostnader samlet.

Om advokatsalæret er opplyst at det fra fram til inngivelse av anke har medgått 25,5 timer, mens det har medgått 196,5 timer etter inngivelse av anke og 34 timer for gjennomføring av ankeforhandling. Ankemotpartene har protestert mot salærkravet. Lagmannsretten har etter en samlet vurdering av sakens art, vanskelighetsgrad, omfang og kompleksitet funnet at medgått tid og utgiftene forøvrig overstiger hva som har vært rimelig og nødvendig å pådra. Lagmannsretten viser særlig til at saken gjelder de samme problemstillinger som for tingretten og at det i begrenset grad har kommet til ny dokumentasjon. Lagmannsretten viser videre til at partshjelperens inntreden har medført økt produksjon av timer for å sette seg inn i saken og å prosedere spørsmål som kommunens prosessfullmektig håndterte for

tingretten, noe det ikke er rimelig å belaste motparten. Etter en samlet vurdering tilkjennes det 250 000 kroner i salær for lagmannsretten. I tillegg kommer pådratte kostnader og gebyr som angitt over, totalt 345 785 kroner.

Ved avgjørelsen av krav om erstatning for sakskostnader for tingretten legges lagmannsrettens resultat til grunn, jf. tvisteloven § 20-9 andre ledd. Ankende part framla for tingretten et samlet omkostningskrav på 311 482 kroner, hvorav 27 400 kroner for utgifter til sakkyndige vitner og totalt 226 timer advokatsalær. Ankemotpartene har ikke hatt innsigelser mot dette og lagmannsretten legger kostnadene til grunn som nødvendige kostnader, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.

Dommen er enstemmig.

### DOMSSLUTNING

1. Rana kommune frifinnes.
2. I sakskostnader for tingrett betaler Gjensidige Forsikring ASA til Rana kommune 311 482 – trehundreogellevetusenfirehundreogåttito – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
3. I sakskostnader for lagmannsrett betaler Gjensidige Forsikring ASA til Rana kommune 345 785 – trehundreogførtifemtusensyvhundreogåttifem – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.

Erik Eldjarn

Geir Ludvigsen

Kari Mjølnhus

*Dokument i samsvar med elektronisk signert original  
Anna Nordgård Måløy (elektronisk signert)*